

Uitbreiding varkenshouderij Vof Swinkels Someren-Heide

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

5

4 juli 2011 / rapportnummer 2221-44
(geen bijlagen)

1. Voorlopig oordeel over het MER

Vof Swinkels Someren-Heide is voornemens haar fokvarkens- en rundveebedrijf¹ aan de Smulderslaan 51 te Someren-Heide aan te passen en uit te breiden.² Na uitbreiding van de inrichting aan de Smulderslaan 51 zal de veebezetting bestaan uit circa 1.858 zeugen, 400 opfokzeugen, 5.748 gespeende biggen en 4 dekberen. In de nieuwe situatie worden:

- de bestaande biggenstal en zeugenstallen intern verbouwd en ingericht;
- nieuwe stallen voor guste/dragende zeugen en opfokzeugen gerealiseerd.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren, een omgevingsvergunning aangevraagd. Voor de besluitvorming over deze omgevingsvergunning wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

Het MER is opgesteld voor de verlening van de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu. Uit het MER en de informatie van het bevoegd gezag blijkt dat de omgevingsvergunning tevens de toestemming voor de oprichting en het bouwen van de inrichting en mogelijk ook de toestemming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 bevat.

De Commissie voor de m.e.r. (verder de Commissie³) signaleerde bij toetsing aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen, die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over de bovengenoemde onderdelen van de omgevingsvergunning. De tekortkomingen betreffen:

- de referentiesituatie;
- de dieren aantallen bij het voorkeursalternatief;
- de (cumulatieve) geurbelasting;
- het ventilatiesysteem;
- de beschrijving van de effecten op de Natura 2000-gebieden;
- de geluidsbelasting voor de omgeving;
- het archeologisch onderzoek.

Door het ontbreken van deze informatie geeft het MER onvoldoende inzicht in het voornemen en de daarmee samenhangende effecten. De Commissie adviseert de ontbrekende informatie aan te vullen voordat het besluit wordt genomen. Wanneer een aanvulling op het MER wordt opgesteld dient op basis daarvan tevens de samenvatting aangepast te worden, omdat de huidige samenvatting als gevolg van de wijzigingen niet meer van toepassing is.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

¹ De huidige veebezetting is 749 zeugen, 195 opfokzeugen, 2.654 gespeende biggen en 1 dekbeer.

² Het andere bedrijf van de vof, een vleesvarkenshouderij aan de Michelslaan 1 te Someren-Heide is gelegen in een extensiveringsgebied nabij de kom van Someren-Heide. De activiteiten op deze locatie zullen beëindigd worden en verplaatst worden naar de locatie Smulderslaan 51.

³ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'. In bijlage 2 is een overzicht van de door het bevoegd gezag toegezonden zienswijzen en adviezen opgenomen.

2. Toelichting op het voorlopig oordeel

2.1 Referentiesituatie

In het MER is de huidige situatie op de beide inrichtingslocaties (Smulderslaan 51 en Michelslaan 1) gezamenlijk als referentie gehanteerd. Volgens de vastgestelde richtlijnen dient voor de referentiesituatie te worden uitgegaan van de vergunde situatie (locatie Smulderslaan 51), waarbij rekening is gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de IPPC-beleidslijn en het Besluit huisvesting, zonder uitbreiding van het aantal dieren. Omdat het voornemen tevens een verplaatsing betreft, kunnen ook de (positieve) milieueffecten van het beëindigen van de huidige activiteit(en) op de locatie aan de Michelslaan 1 in het MER worden beschreven, maar niet als onderdeel van de referentiesituatie.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER als referentiesituatie de vergunde situatie aan de Smulderslaan 51 te beschrijven waarbij rekening is gehouden met de autonome ontwikkeling en deze te gebruiken voor de vergelijking van de alternatieven.

2.2 Dieraantallen

In het MER worden verschillende dieraantallen vermeld⁴. Daardoor is niet duidelijk of in de modellen voor de berekening van de milieueffecten de juiste dieraantallen zijn ingevoerd.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de juiste dieraantallen in het voorkeursalternatief te beschrijven en indien nodig de verspreidingsberekeningen voor ammoniak, geur en fijn stof hierop aan te passen en in de alternatievenvergelijking mee te nemen.

2.3 (Cumulatieve) geurbeleving

2.3.1 Geurhinder als gevolg van gebruik uiensap

Op pagina 12 in § 2.2 van het MER is vermeld dat circa 1750 ton natte bijproducten op jaarbasis gebruikt zullen worden, waaronder uiensap.⁵ Op pagina 50 in § 5.3.1 van het MER is vermeld dat uit onderzoek⁶ blijkt dat voercombinaties met biergist en/of uiensap wel hogere geurconcentraties hebben dan de combinaties van aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei, maar dat er geen verschillen in de geurbeleving zijn tussen de combinaties van vochtrijke diervoeders. Echter de voercombinatie met uiensap is in de betreffende praktijkproef niet onderzocht. Mogelijk is de geurhinder ten gevolge van het gebruik van natte bijproducten onderschat. De Wet geurhinder en veehouderij is niet van toepassing op geur afkomstig van brijvoer.

Bij de vergunningverlening dient de aanvaardbaarheid van het gebruik van brijvoer in relatie tot mogelijke geuroverlast te worden getoetst aan artikel 2.12 en 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De meest voor de hand liggende manier om de toetsing

⁴ De dieraantallen in de samenvatting en de aantallen in tabel 2 op pagina 14 wijken af van de dieraantallen in de aanvraag, vermeld in § 1.3 op pagina 9. Ook de tabellen 3 (pagina 15) en 9 (pagina 43) komen niet met elkaar overeen.

⁵ Op pagina 55 is overigens aangegeven dat 4.141 ton natte bijproducten gevoerd zullen worden.

⁶ Praktijk rapport varkens 31 'Vochtrijke diervoeders en geuremissie uit vleesvarkensstallen', WUR, augustus 2004.

aan artikel 2.12 en 2.14 Wabo uit te voeren is het toepassen van de Nederlandse Emissie Richtlijn (NeR). Hoofdstuk 3.6 van de NER geeft een systematiek voor de beoordeling van geurhinder.

5

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een onderbouwing van de geuroverlast bij het voeren van uienstap aan te leveren om een betere afweging te kunnen maken bij de vergunningverlening.⁷

2.3.2 Cumulatieve geurbelasting

10

Het MER geeft geen inzicht in de cumulatieve geurbelasting voor de omgeving. Gezien de omvang van het bedrijf en de omliggende woningen is het essentieel om cumulatieve geurberekeningen uit te voeren. Dit past binnen de omgevingstoets op grond van de IPPC-richtlijn.

15

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de cumulatieve geurbelasting in beeld te brengen en de geurbeleving voor de leefomgeving inzichtelijk te maken. Aandachtspunten hierbij zijn:

20

- Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder⁸ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is.
- Maak bij de uitwerking van de cumulatieve geurhinder gebruik van de bijlagen 6 en 7 van de 'Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij'.

2.4 Ventilatiesysteem

25

In het MER is de uitvoering van de luchtwasser en het ventilatiesysteem onduidelijk of onvolledig beschreven. Deze onduidelijkheden en omissies betreffen:

30

- bij de berekening van de dimensionering van de luchtwasser in bijlage 3 is niet uitgegaan van de maximale ventilatiecapaciteit. Hierdoor zal bij hoge buitentemperaturen de uitgaande lucht onvoldoende gewassen worden en zal als gevolg daarvan de geurbelasting in de omgeving van het voornemen hoger kunnen zijn dan in het MER is vermeld.
- detailtekeningen van de luchtwasser ontbreken met als gevolg dat niet is vast te stellen of de oppervlakte van de aanstroomopening van de luchtwasser voldoende is om een juiste werking van de luchtwasser te kunnen waarborgen.
- informatie over het geplande inlaatsysteem van de stal ontbreekt. Daardoor is onduidelijk of ongewenste hoge luchtweerstand in het totale ventilatiesysteem optreden, waardoor mogelijk de berekende ventilatiebehoefte niet wordt gehaald.
- Informatie over de afmetingen van de uitstroomopening zoals (detail)tekeningen ontbreken. Daardoor is niet te achterhalen wat de uittreedsnelheid van de uitgaande ventilatielucht is.

35

40

Door bovengenoemde onduidelijkheden en omissies zijn de beschreven milieueffecten niet verifieerbaar.

⁷ Maak hierbij gebruik van de handreiking 'Brijvoer' van het Kenniscentrum InfoMil.

⁸ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, werkt met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- de dimensionering van de luchtwasser te baseren op de maximale ventilatiebehoefte;
- aan de hand van detailtekeningen inzicht te verschaffen in de uitvoering van de luchtwassers inclusief oppervlaktes van aan- en uitstroomopening;
- een duidelijke beschrijving van het inlaatsysteem op te nemen met de daarbij behorende weerstandsberekening, waaruit kan worden afgeleid of de toegepaste ventilatoren het optredende drukverschil in het ventilatiesysteem kunnen overbruggen.

2.5 Natura 2000-gebieden

Het MER geeft een beschrijving van de Natura 2000-gebieden in het studiegebied: "Strabrechtse heide en Beuven", "Weerter- en Budelerbergen" en "Groote Peel". Tevens is in het MER vermeld dat vanwege het samenvoegen van de twee inrichtingslocaties tot één locatie aan de Smulderslaan 51 de ammoniakdepositie wordt gesaldeerd. In het MER ontbreekt echter de uitwerking van de voorgestelde saldering. Uit het MER blijkt dat de locatie aan de Michelslaan 1 wordt betrokken bij de saldering. Uit het MER is niet vast te stellen of gebruik wordt gemaakt van de Noord-Brabantse ammoniakdepositiebank voor deze saldering en hoe deze saldering is ingevuld. Daardoor is niet navolgbaar of wordt voldaan aan alle in de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant gestelde criteria en zijn de gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet duidelijk.

De Commissie adviseert om in een aanvulling de gegevens met betrekking tot de saldering te onderbouwen en te toetsen aan de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant. Beschrijf tevens de eventuele gevolgen van dit initiatief voor de Natura 2000-gebieden.

2.6 De geluidsbelasting voor de omgeving

Uit het MER blijkt dat zowel in de vergunde situatie als in de aangevraagde situatie niet aan de grenswaarde voor de dagperiode (40 dBA) en de nachtperiode (30 dBA) kan worden voldaan. Uit het bijgevoegde akoestisch rapport blijkt dat:

- voor een aantal geluid producerende activiteiten een zeer beperkte tijdsduur is ingevoerd⁹;
- geen extra transport (varkens en voer) bij het voorkeursalternatief is meegerekend, terwijl het aantal dieren meer dan verdubbeld wordt in vergelijking tot de referentiesituatie;
- de plaatsing van de ventilatoren onduidelijk is. In de beschrijving van het voorkeursalternatief is aangegeven dat de ventilatoren zich achter de luchtwasser bevinden. Echter bij de bepaling van het bronvermogen van de luchtwasser is aangegeven dat de ventilatoren zich voor de luchtwasser bevinden. Bij plaatsing van de ventilatoren voor de wasser is de geluidsbelasting beduidend lager dan bij plaatsing achter de wasser;
- de luchtwassers in de stal 2 volgens het MER uitgerust zijn met drie ventilatoren. In stal 2 worden volgens het dimensioneringsplan 4 ventilatoren geplaatst. Aangezien ventilatoren belangrijke geluidsbronnen zijn, dient het aantal ventilatoren eenduidig in het MER te zijn beschreven en te worden meegenomen in de geluidsbelasting;

⁹ Voor het lossen van (meng)voer bijvoorbeeld wordt per keer met 15 minuten gerekend. Dit lijkt een niet reële inschatting daar waar in de praktijk voor het lossen van een 24-tons combinatie in 1 silo ongeveer 30-45 minuten nodig is.

- het transport tijdens het inkuilen van CCM niet is vermeld als een geluidsbron en waarschijnlijk ook in de berekeningen niet is meegenomen.

5

De Commissie adviseert de ingevoerde parameters in het akoestisch rapport te toetsen aan een bedrijfssituatie conform het voornemen en uit te gaan van realistische en onderbouwde inschattingen. Bepaal op basis hiervan de geluidsbelasting op de geluidsgevoelige objecten en beschrijf, indien nodig mitigerende maatregelen .

2.7 Archeologisch onderzoek

10

De planlocatie is volgens de 'Kaart Archeologische Waarden' gelegen in een gebied met een middelhoge trefkans. In de samenvatting van het MER is vermeld dat een vooronderzoek heeft plaatsgevonden. Op pagina 41 van het MER is vermeld dat in overleg met de gemeente is gebleken dat er geen nader onderzoek noodzakelijk is. Niet duidelijk is of vooronderzoek heeft plaatsgevonden en zo ja, tot welke bevindingen dit heeft geleid en zo nee, op grond van welke argumenten geconcludeerd is dat dit onderzoek niet nodig is. Het MER geeft daarvoor onvoldoende inzicht in de gevolgen voor archeologische waarden.

15

De Commissie adviseert om in een aanvulling:

20

- aan te geven of archeologisch vooronderzoek op de locatie heeft plaatsgevonden;
- inzicht te geven in de bevindingen van dit onderzoek en de eventuele gevolgen voor de besluitvorming over het voornemen;
- te onderbouwen waarom nader onderzoek naar de effecten voor archeologische waarden achterwege kan blijven.